

DSR analyse

Morten Bue Rath
Marts 2013

NOTAT Nedlæggelse af senge og Erik Juhl-udvalgets anbefalinger

Erik Juhl-udvalget anbefalede i deres endelige rapport, at regionerne skulle reducere antallet af senge med 20 % i perioden 2007-2020. Det svarer til en reduktion i perioden 2007-2020 på knap 250 senge årligt. I perioden 2007-2012 har regionerne reduceret antallet af senge med knap 600 årligt.

Samlet set har regionerne i perioden 2007-2012 reduceret antallet af somatiske senge med 18 %. Dvs. på 5 år har regionerne reduceret antallet af senge langt over de 8 % som regionerne selv forventede at reducere sengeantallet med i perioden 2007-2020 og næsten lige så meget som de 20 %, ekspertpanelet anbefalede at antallet af somatiske senge skulle reduceres med over 13 år.

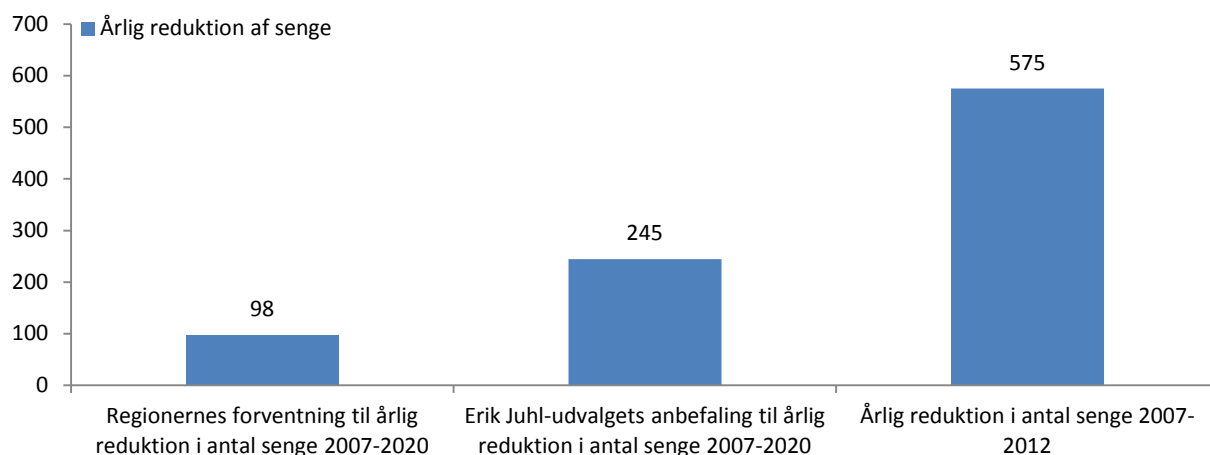
Det betyder at antallet af somatiske senge pr. 1.000 indbyggere er reduceret til 2,3 allerede i 2012 og altså 8 år før 2020, hvor det var anbefalet at skulle være reduceret til 2,3 af Erik Juhl-udvalget.

I forbindelse med udarbejdelsen af Erik Juhl-udvalgets rapport meldte regionerne ind til ekspertpanelet at de samlet set forventede at reducere antallet af sengepladser i det somatiske sygehusvæsen med 8 % i perioden 2007-2020. Især region Hovedstaden (-21 %), region Nordjylland (-12 %) og region Syddanmark (-7 %) planlagde reduktioner i antallet af somatiske senge. Hvorimod region Midtjylland (+1 %) og region Sjælland (+15 %) planlagde forøgelse i antallet af somatiske senge i perioden 2007-2020. På baggrund af disse indberetninger anbefalede Erik Juhl-udvalget, at regionerne samlet set burde reducere antallet af somatiske senge med 20 % i perioden 2007-2020.

I figur 1 ses den årlige reduktion i antallet af somatiske senge jf. henh. regionernes planer, Erik Juhl-udvalgets anbefalinger og den reelle udvikling i perioden 2007-2012 (tal for 2012 er fremskrevet på baggrund af udviklingen i somatiske senge fra 2002-2011, hvor der er et årligt fald på 3,4 % i antallet af senge). Det ses at mens regionerne forventede at reducere antallet senge med knap 100 årligt frem mod 2020, anbefalede ekspertpanelet at antallet af senge skulle reduceres med 245 årligt frem mod 2020. I realiteten har regionerne i perioden 2007-2012 reduceret antallet af somatiske senge med 575 årligt i perioden 2007-2012. Altså mere end dobbelt så meget i forhold til Erik Juhl-udvalgets anbefalinger og næsten 6 gange så meget som regionerne forventede.

Samlet set har regionerne i perioden 2007-2012 reduceret antallet af somatiske senge med 18 %. Dvs. på 5 år har regionerne reduceret antallet af senge langt over de 8 % som regionerne selv forventede at reducere sengeantallet med i perioden 2007-2020 og næsten lige så meget som de 20 %, ekspertpanelet anbefalede at antallet af somatiske senge skulle reduceres med over 13 år.

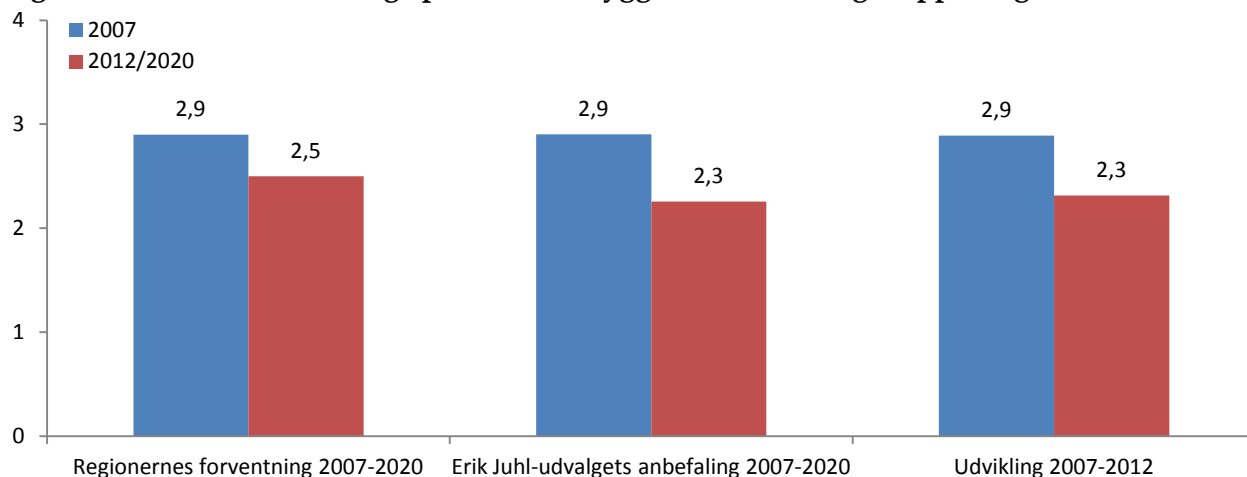
Figur 1. Årlig reduktion i antallet af somatiske senge

Anm.: Antallet af somatiske senge i de to første søjler er ifølge Erik Juhl-udvalgets rapport 15.899 i 2007 og 14.628 i 2020 ved regionernes indberetning og 12.719 ved Erik Juhl udvalgets anbefaling om reduktion med 20 % i 2020. Differencen mellem tal for 2007 og 2020 er divideret med 13 år. Tal i søjlen længst til højre er baseret på udviklingen ifølge Statens Serum Institut i perioden 2007 (15.835) og 2011 (13.417) og fremskrevet til 2012 (12.961) med vækstraten fra 2002-2011 på -3,4 %. Differencen er divideret med 5 år. Årsagen til den marginale forskel mellem tal for 2007 i Erik Juhl-udvalgets rapport (15.899) og data fra SSI for 2007 (15.835) skyldes formentlig en senere korrektion af tallene fra Statens Serum Instituts side. Kilde: Erik Juhl-udvalgets rapport og data fra Statens Serum Institut.

I Erik-Juhl-udvalgets rapport opgøres også regionernes forventning til antallet af somatiske senge pr. indbygger i 2020. Udgangspunktet i 2007 var 2,9 somatiske senge pr. 1.000 indbyggere. Regionernes indberetninger indebar en forventning om 2,5 somatiske senge pr. 1.000 indbyggere i 2020, mens ekspertpanelets anbefaling om en 20 procent reduktion indebar en forventning om en reduktion til 2,3 somatiske senge pr. 1.000 indbyggere i 2020. Yderst til højre i figur 2 ses den reelle udvikling i perioden 2007-2012. Her ses det at antallet af somatiske senge pr. 1.000 indbyggere er reduceret til 2,3 allerede i 2012 og altså 8 år før 2020, hvor det var anbefalet at skulle være reduceret til 2,3 af Erik Juhl-udvalget.

Figur 2. Antal somatiske senge pr. 1.000 indbyggere 2007-20 ifølge rapport og 2007-12 reelt

Anm.: Antallet af somatiske senge i de to første søjler er ifølge Erik Juhl-udvalgets rapport 15.899 i 2007 og 14.628 i 2020 ved regionernes indberetning og 12.719 ved Erik Juhl udvalgets anbefaling om reduktion med 20 % i 2020. Antallet af indbyggere er ifølge Erik Juhl-udvalgets rapport 5.632.769 i 2020. Tal i søjlen længst til højre er baseret på udviklingen ifølge Statens Serum Institut i perioden 2007 (15.835) og 2011 (13.417) og fremskrevet til 2012 (12.961) med vækstraten fra 2002-2011 på -3,4 %. Antallet af indbyggere i 2012 er baseret på antallet 1. kvartal 2013 og er 5.602.628. Årsagen til den marginale forskel mellem tal for 2007 i Erik Juhl-udvalgets rapport (15.899) og data fra SSI for 2007 (15.835) skyldes formentlig en senere korrektion af tallene fra Statens Serum Instituts side. Kilde: Erik Juhl-udvalgets rapport, data fra Statens Serum Institut og Danmarks Statistik.

Baggrund

Regeringen og Danske Regioner blev i aftalen om regionernes økonomi for 2008 enige om, at "... der er behov for strukturændringer i sygehusvæsenet... (D)et er nødvendigt at samle flere behandlinger på færre enheder for at sikre kvaliteten og de faglige standarder, udnytte fordelene ved specialisering samt sikre en optimal anvendelse af ressourcerne... (D)er er således enighed om, at samling af funktioner på færre enheder er den overordnede forudsætning for ændringer i sygehusstrukturen..."

Regeringen og Danske Regioner blev endvidere i økonomiaftalen enige om at nedsætte et ekspertpanel, der skulle vurdere de konkrete større anlægsprojekter i forhold til en række i økonomiaftalen fastlagte principper vedrørende samling af enheder, driftsøkonomisk rentabilitet, effektivitet og kvalitet

Det omtalte ekspertpanel blev nedsat og afgav i november 2008 sin rapport "Regionernes investerings- og sygehusplaner – screening og vurdering". I denne rapport kan man bl.a. læse om de fem regionernes planlagte dimensionering af sygehusvæsenet i 2020 og Erik Juhl-udvalgets vurdering af disse planer og anbefalinger til ændret dimensionering.

Det kan læses i rapporten, at regionerne set under et planlægger at reducere antallet af senge i det somatiske sundhedsvæsen med 8 % frem mod 2020. Om dette hedder det bl.a. i rapporten "... Det er endvidere panelets vurdering, at overvejelser i forhold til den fremtidige udvikling, sammenholdt med regionernes (forskelligartede) behovsfremskrivning, understøtter en differentieret tilpasning i regionernes dimensionering med udgangspunkt i en forventet stigning i antal ambulante behandlinger på omkring 50 pct. og en forventet sengereduktion på omkring 20 pct. i perioden fra 2007 til 2020." (se også boks 1 på næste side). Erik Juhl-udvalget anbefalede altså en større reduktion i antallet af senge end regionerne set under et meldte ind til ekspertpanelet i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten.

Boks 1. Erik Juhl-udvalget om "Det fremtidige behandlingsbehov"

Panelet finder, at den betydelige usikkerhed, der knytter sig til udviklingen i behandlingsbehovet om 15-20 år, tilsiger, at der ved planlægningen udvises stor forsigtighed i forhold til dimensioneringen. Det er meget vanskeligt præcist at forudsige udviklingen – som vil blive påvirket af bl.a. sygdomsudvikling, udviklingen i behandlingsformer, den teknologiske udvikling osv. Som led i denne udvikling kan også tænkes et skift fra sygehuse til andre aktører, f.eks. praksissektoren og kommunerne samt øget anvendelse af hjemmebehandling og kapaciteten i den private sektor.

Det, der planlægges nu, står først klar til brug om måske 10 år – hvor behovene kan have ændret sig markant. Det er derfor centralt at undgå at overdimensionere byggeriet, da det fordyrer både anlægs- og driftssiden. I stedet bør der lægges vægt på en fleksibel struktur/byggeri, så ændringer i behov kan imødekommes.

Samlet er det panelets vurdering, at den generelle usikkerhed ved behovsfremskrivninger og et samtidigt forsigtighedsprincip tilsiger en generel reduktion i regionernes dimensionering. Panelet er herunder tvivlende over for, om der er grundlag for forøgelse af det samlede sygehusareal. Omlægningen fra flersengsstuer til en øget andel 1-sengsstuer forudsættes i den forbindelse kun at have relativt begrænset betydning arealmæssigt, når der indtænkes innovative løsninger og samtænkes med øvrige patientarealer. Den nye akutstruktur og den sammenhængende styrkede præhospitale og kommunale indsats bør også alt andet lige trække i retning af et mindre sygehusforbrug.

Det er endvidere panelets vurdering, at overvejelser i forhold til den fremtidige udvikling, sammenholdt med regionernes (forskelligartede) behovsfremskrivning, understøtter en differentieret tilpasning i regionernes dimensionering med udgangspunkt i en forventet stigning i antal ambulante behandlinger på omkring 50 pct. og en forventet sengereduktion på omkring 20 pct. i perioden fra 2007 til 2020.

Bilag 1. Antal senge på sygehuse, 2007-2011

Tabel B1. Antal senge på sygehuse, 2007-2011

Normerede senge	2007	2008	2009	2010	2011
Reumatologi	442	395	191	170	160
Dermato-Venerologi	67	78	74	75	67
Neurologi	1008	1019	1063	1056	1023
Onkologi	363	366	360	363	342
Øvrige medicinske specialer	5884	5849	5751	5451	5156
Medicinsk blok i alt	7764	7707	7439	7115	6748
Plastikkirurgi	180	180	180	176	178
Thoraxkirurgi	266	263	261	253	250
Gynækologi og obstetrik	1273	1248	1159	1026	892
Neurokirurgi	222	214	218	201	168
Ortopædisk kirurgi	1979	1864	1949	1819	1632
Oftalmologi	78	72	71	55	42
Oto-, rhino-, laryngologi	260	251	247	252	231
Øvrige kirurgiske specialer	2763	2670	2541	2525	2245
Kirurgisk blok i alt	7021	6762	6626	6307	5638
Psykiatri	3089	3011	2981	2961	2760
Børne- og ungdomspsykiatri	208	201	203	203	207
Pædiatri	1050	1067	1070	1081	1031
Hele landet	19132	18748	18319	17667	16384

Kilde: Statens Serum Institut.